

Călin CIOBOTARI

CU DRAGOSTE, DESPRE BUCOVINA!

La jumătatea săptămînii trecute, cea de-a doua secvență a Salonului Internațional de Carte Românească, organizat de Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, s-a consumat la Cernăuți. Un echipaj de scriitori și bibliotecari s-a deplasat în ținuturile istorice ale Bucovinei, pentru a lua parte la o adevărată sărbătoare a cărții. Printre „purtătorii de viză”, reprezentanți ai Bibliotecii Județene și ai bibliotecilor orașenești din Tîrgu Frumos și Hîrlău, profesorul Dan Mănuță, profesorul Cătălin Bordeianu, actorul Dionisie Vitcu, poetul Valentin Talpalaru, scriitorul Ion Țăranu, oameni de cultură din Macedonia, Republica Moldova și Suedia.

Și așteptăm...

Miercuri, ora 13. În fața Bibliotecii Județene „Gh. Asachi”, agitație mare. Ne pregătim de plecare. Directorul bibliotecii, Elena Leonte, și directorul adjunct, Catinca Agachi, pun la punct ultimele detalii. Actorul Dionisie Vitcu se ține de poante, Cătălin Bordeianu fumează și supervizează cu ochi critic îmbarcarea, Dan Mănuță își ia rămas bun de la soție, Valentin Talpalaru intră în starea de călător, care îi place atît de mult... Autobuzul dă să pornească, dar totul se blochează: lipsește Ion Miloș, suedezul, „românul fără țară”, cum îi place să spună despre sine. Minutele trec, nervozitatea crește, unii încep să cîrîie, iar Dionisie Vitcu întreabă dacă mai avem mult pînă la Cernăuți. Într-un final, echipajul e complet. Pornim spre Bucovina!

Odată cu înserarea, ajungem la vama cu Ucraina, din Siret. La punctul de trecere al ucrainenilor, o tensiune stranie urcă în autocar odată cu cascheta-ozn a vameșului ucrainean. Trebuie să completăm niște hîrtii și apoi... să așteptăm. Și așteptăm, și așteptăm și așteptăm. Avem viză colectivă, hîrțiile sînt în regulă, invitația e clară, însă lucrurile merg greu. Ajungem tîrziu la Cernăuți. Ne cazăm la Hotel Bucovina și, după ce ne tragem sufletul, participăm, alături de consulul Romeo Săndulescu, la un cocktail culturalo-gastronomic.

Toamna transfrontalieră

Primul episod al Salonului se derulează la impresionanta Universitate cernăuțeană, impozantă la propriu și impunînd sentimente dintre cele mai diferite. Ne ia în primire șeful Catedrei de limbă română, Gheorghe Jernovei, care, în fața unui amfiteatru plin ochi, anunță începerea unui nou curs: unul de cultură și civilizație românească, susținut de Romeo Săndulescu și viceconsulul Iustinian Focșa. Discuția e centrată apoi pe literatura română transfrontalieră, dar și pe elemente propice unei cît mai bune dezvoltări a învățămîntului românesc, pe coordonate de tip european. Dan Mănuță propune o succintă caracterizare a modelului Bologna, iar Cătălin Bordeianu face reclamă (ne)mascată Universității „Petre Andrei”. Pe ferestrele mari, intră tiptil o minunată toamnă... transfrontalieră. Lansări de cărți, discursuri, aplauze, intervenții, promisiuni (o filială a Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” la Cernăuți!) și un recital excepțional al actorului Dionisie Vitcu, axat pe o fină îmbinare a umorului cu patriotismul. Studenții sînt imediat seduși.

La prînz, împreună cu Valentin Talpalaru, știutor de limbă rusă, ne rupem de grup, uităm de noblețea actelor culturale și dăm o raită prin magazinele ucrainene, spre a pune în circulație grivnele schimbate în zori. Prețuri mai mici decît în România, produse de calitate și sacoșe din ce în ce mai grele. Încercăm un cvas și admitem că viața e minunată. Dar că trece prea repede.

Ajungem cu un taxi la consulatul României, unde, la o cafea și un fursec, schimbăm felurile impresii. De la fereastră, zărim un grup de oameni resemnați, obosiți și triști. Așteaptă vize. Vize pentru România. Un tip masiv, bine alimentat nutritiv și ideologic, asigură buna desfășurare a... așteptării.

Herța lui Asachi

În drum spre Herța, în ghidajul Alexandrinei Cernov, membră onorifică a Academiei Române, persoană de o incredibilă modestie, la 25 de kilometri de Cernăuți, ne oprim la impresionanta mănăstire Bănceni, ridicată acum zece ani, la marginea unei păduri. Un

ansamblu mănăstiresc care îți taie răsuflarea prin dimensiuni, dar și prin sacralitatea pe care o exprimă. Clopotnița uriașă amintește de gloria ortodoxiei slave, iar exploziile florale plasează pelerinul în plin topos edenic. Aici, aflăm de la monahul-ghid, se află moaștele Sfântului Serafim din Sarov. Adăpostite într-o bisericuță plină de farmec, aceste moaște reprezintă un argument suficient de puternic pentru ca mii de pelerini să sosească în fiecare an pe meleagurile acestea. Slujba se ține, bineînțeles, în limba română.

Cei câțiva kilometri pînă la Herța îi străbatem greu, pe drumuri înfiorătoare, ce amintesc de satele moldovenești. De pe la porți, oamenii privesc la autocar ca la o apariție extraterestră. Când recunosc numărul de România, ne fac din mîină, cu bucurie nedisimulată. La Herța, un orașel de vreo două mii de suflete, sîntem întâmpinați de autoritățile locale. Aici, Biblioteca din Iași a pus bazele unui proiect admirabil de cooperare, avînd ca scop aducerea de carte românească pentru populația din zonă. Un astfel de transport s-a făcut deja, urmînd ca altele să asigure cititorilor cartea românească de toate zilele. La cîteva sute de metri, la Liceul „Gh. Asachi”, sîntem întâmpinați cu entuziasm de elevi și profesori. Vorbesc o limbă română fără cusur, curată și caldă. Discursurile sînt emoționant de sincere, iar despărțirea, fără nici o urmă de patetism, e aproape de lacrimă.

Ștefane, Măria Ta...

În jurul orei 22, trecem granița. Un telefon al primarului din Siret ne scutește de o așteptare de vreo două ore și de minuțiosul control vamal, efect al traficului de țigări ce se practică în zonă. Pe teritoriul românesc, ne așteaptă Narcisa Daneliuc, reprezentantul Bibliotecii orașenești din Siret și, deși pare greu de crezut, la 22,30, bem cafele și schimbăm idei în generosul spațiu al bibliotecii siretene. Obosiți dar entuziasmați, ajungem la miezul nopții la Mănăstirea Putna, punctul terminus al pelerinajului cultural. Un pui cu smîntîină, după rețetă bucovineană, o „pulpă de vacă” (în clasificarea mereu surprinzătorului scriitor Ion Muscalu) și cîteva p_hărele de tărie închid o zi pe cît de plină, pe atît de interesantă. A doua zi, în soarele de toamnă, vizităm mănăstirea și muzeul ei. Discuțiile au o foarte plăcută dimensiune cultural-spirituală. Ni se oferă cărți despre Ștefan cel Mare și Sfînt, al cărui nume e pronunțat cu smerenie și recunoștință. Și, impregnați pînă în măduva sufletului de ilustra sa personalitate, facem o oprire și la Cetatea de scaun din Suceava.

Ajungem la Iași tîrziu, în fapt de seară, și ni se pare că am călătorit vreme îndelungată, nu prin spațiu, ci prin timp, prin căile întortocheate ale unei istorii ample, în care punctele de reper și indicatoarele pentru aflarea drumului cel bun sînt cartea românească și limba română.

